

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: ФИЛОСОФСКИ

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	П	0	2	0	1	1	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Психология

Магистърска програма (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Детско-юношеска и училищна психология (диагностика и консултиране)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	0	8
---	---	---	---

Мотивация за учене и учебни постижения (код и наименование)

Преподавател: проф. д.пс.н. Пламен Калчев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		30
ОБЩА ЗАЕТОСТ		60
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		1
ОБЩО ЕКСТ		2

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	15
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	15
3.	Изпит	70
Критерии за оценяване		

Общият сбор от точки се формира от посочените компоненти на оценката, в съответствие с предварително дефинираната пропорция. Изпълнение на всеки от компонентите изисква специфични знания и умения. Въз основа на общия брой точки, оценката се определя в процент от максималния бал, при следните критерии:

≥ 85%	Отличен
≥ 70% – < 85%	Много добър
≥ 55% – < 70%	Добър
≥ 40% – < 55%	Среден
< 40%	Слаб

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът *Мотивация за учене и учебни постижения* си поставя като основни цели запознаване на студентите: (1) със съвременни теории за мотивацията и приложението им обучението; (2) с проблема на „немотивираното дете“ (детето, което се учи под възможностите си): дефиниции, възрастови особености, специфични нагласи; (3) с типология на немотивирани деца (деца които се учат под възможностите); (4) с методи за оценка на проблема и (5) с насоки за консултиране и интервенция

Предварителни изисквания:

Базови знание по психология на развитието в детска и юношеска възраст.

Очаквани резултати:

След завършване на курса студентите ще демонстрират знания:

- за съвременните теории за мотивацията и приложението им обучението;
- характеристики на немотивирания ученик – детето, което се учи под възможностите си: дефиниция, възрастови особености, вътрешни нагласи/убеждения;
- типология на децата, които се учат под възможностите си: детайлно описание и идентификация на основни типове;
- пътища за справяне – консултиране и помощ.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Мотивация за учене: определение и характеристики. Поведенчески подходи Положително/отрицателно подкрепление и наказание; източници на подкрепление; поведенчески контракт и система на стимулиране; ефективни и неефективни похвали. Когато наградите и наказанията не работят – ограничения на поведенческите подходи.	2
2	Вътрешна и външна мотивация за учене. Теория за самодетерминацията Видове външна мотивация (според степента на автономия и преживяван контрол); ефекти върху вътрешната мотивация. Източници на вътрешната мотивация. Методи за оценка. Стимулиране на мотивацията в класната стая.	2

3	Атрибутивни теории за мотивацията Каузални атрибуции и каузални дименсии. Предпоставки за атрибуциите; поведенчески и емоционални последици от атрибуциите. Заучена безпомощност. Приложение на атрибутивните теории в класната стая. Оценка на атрибуциите. Интервенции, основани на промяна в атрибуциите.	2
4	Перцепция на способностите: чувство за аз-ефективност Чувство аз-ефективност – дефиниции и ефекти върху постиженията. Развитие и източници на чувство аз-ефективност. „Теории“ за способностите на равнището на масовото съзнание. Ориентация към овладяване и ориентация към изпълнение.	2
5	Перцепция на способностите: чувство за лична ценност Фактори, детерминиращи чувството за лична ценност; директни и индиректни влияния на способностите и усилията; „двойствена“ роля на усилията; стратегии за защита на чувството за лична ценност и ефекти в класната стая.	2
6	Изпитна тревожност Произход и развитие. Компоненти на изпитната тревожност и ефекти върху постиженията. Методи за оценка. Походи за интервенция	2
7	Немотивираното дете (детето, което се учи под възможностите си) (1) Принципи и критерии за идентификация, възрастови особености. Вътрешния свят: работни модели и ирационални убеждения; саботиращо постиженията поведение в класната стая.	2
8	Немотивираното дете (2) Пътища към промяна: стратегии за конструктивна комуникация,	2
9	Немотивираното дете (3) Стратегии за помощ вкъщи, екипна работа с учителя ; стратегии за помощ в класната стая, справяне с деструктивното поведение в училище; процесът на трансформация – реалистични очаквания.	2
10	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст „Безгрижният тип“: основни характеристики, чек-лист за ориентировъчна оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	2
11	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст „Тревожният тип“: основни характеристики, чек-лист за оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	2
12	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст „Търсещият идентичност“: основни характеристики, чек-лист за оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	2
13	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст	2

	„Безскрупулният“: основни характеристики, чек-лист за оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	
14	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст „Тъжният“: основни характеристики, чек-лист за оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	2
15	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст „Бунтуващият се/опозиционерът“: основни характеристики, чек-лист за оценка, анализ на типичната (истинската) мотивация, пътища за справяне, реалистичен поглед върху перспективите за промяна, насоки за консултиране и помощ	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Мотивация за учене: определение и характеристики. Повеиденчески подходи
2	Вътрешна и външна мотивация за учене. Теория за самодетерминацията
3	Атрибутивни теории за мотивацията
4.	Перцепция на способностите: чувство за аз-ефективност
5.	Перцепция на способностите: чувство за лична ценност
6.	Изпитна тревожност
7.	Немотивираното дете (детето, което се учи под възможностите си) (1)
8.	Немотивираното дете (детето, което се учи под възможностите си) (2)
9.	Немотивираното дете (детето, което се учи под възможностите си) (3)
10.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Безгрижният“
11.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Тревожният“
12.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Търсещият идентичност“
13.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Безскрупулният“
14.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Тъжният“
15.	Типология на немотивираните ученици в юношеска възраст: „Бунтуващият се“

Библиография

- Афанасьева, Н. (1998). *Руководство к тесту мотивации достижения детей 9-11 лет*. Москва, Когито-Центр.
- Величков, А. (1989). *Личност и вътрешна мотивация*. С.: Изд. на БАН.
- Стърнбърг, Р., У. Уилямс (2014). *Педагогическа психология*. С.: Изток-Запад.
- Cushman, K. (2010). *Fires in the mind. What kids can tell us about motivation and mastery*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Jackson, R. (2011). *How to motivate reluctant learners*. Alexandria: Mindsteps.
- Kearney, C. (2007). *Getting your child to say "Yes" to school: A guide for parents of youth with school refusal behavior*. New York: Oxford University Press,

- Mandel, H. & S. Marcus (1995). *“Could do better”. Why children underachieve and what to do about it.* New York: Wiley.
- Moreno, R. (2010). *Educational psychology.* Hoboken: Wiley.
- Mayer, D. (2008). *Overcoming school anxiety.* New York: AMACOM.
- Preiss, D. & R. Sternberg (eds.) (2010). *Innovations in educational psychology: perspectives on learning, teaching, and human development.* New York: Springer.
- Rathvon, N. (1996). *The unmotivated child.* New York: Fireside.
- Putwain, D. (2008). Deconstructing test anxiety. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 13, 141–155.
- Ryan, R. & E. Deci (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Ryan, R., & E. Deci (2000). Intrinsic motivation: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Sansone, C. & J. Harackiewicz (2000). *Intrinsic and extrinsic motivation: The search for optimal motivation and performance.* San Diego & Academic Press.
- Santrock, J. (2011). *Educational psychology.* 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Urduan, T. & S. Karabenick (eds.) (2010). *The decade ahead: Theoretical perspectives on motivation and achievement.* Bingley: Emerald Group Publ. (Advances in Motivation and Achievement, volume 16a).
- Wigfield, A. & J. Eccles (Eds.) (2002) *Development of achievement motivation.* San Diego: Academic Press.
- Wentzel, K. & A. Wigfield (Eds.) (2009). *Handbook of motivation at school.* New York: Routledge

Публикации на автора, свързани със съдържанието на курса:

- Калчев, П. (2007). *Скали за тревожност в детска и юношеска възраст. Част 3. Изпитна тревожност.* С.: Изток-Запад.
- Калчев, П. (2003). Проблеми на автономията в училищна възраст. *Годишник на СУ “Св. Кл. Охридски”*, том 89, книга Психология, 81-114.
- Калчев, П. (1991). Междуличностно сравнение и самооценка на способностите в обучението. *Педагогика*, 6-7.
- Калчев, П. (1991). Методически проблеми при изследването на атрибутивните процеси. В кн.: *Психологически проблеми на развитието на личността.* С.: НИИО, 17-32.
- Калчев, П. (1987). Изследване валидността на анкетните проучвания на познавателните интереси на средношколците. *Психология*, 5.
- Калчев, П. (1985). Някои параметри на развитие на вътрешните мотиви за учене в I клас. *Психология*, 6.

2015

Съставил: проф. д.пс.н. Пламен Калчев